

Trygg framtid for folk og natur.

«Fylkesmannens time»

Avfallsforum 31.10.2018, Ålesund,
v/ Gunnhild Liva Austvoll

FNs bærekraftsmål

Overordnede mål og styringsparameter

Klima – og miljødepartementet

- En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk
- Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester
- Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner
- Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Offentlige instanser med ansvar for miljølovverket

Lokalt

- Kommunene
- Longyearbyen lokalstyre

Regionalt

- Forvaltningsmuseene
- Fylkeskommunen
- Fylkesmannen
- Nemnder, råd og utvalg
- Sametinget
- Sysselmannen på Svalbard
- Statskog

Nasjonalt

- Miljødirektoratet
- Norsk Polarinstitutt
- Riksantikvaren
- Sjøfartsdirektoratet
- Statens naturoppsyn
- Statens vegvesen
- Statlige sektormyndigheter
- Miljøverndepartementet
- Kongen i Statsråd (regjeringen)

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Ny klimalov - gjeldende fra 1. januar 2018

Lovfester klimamål:

- 2030: 40% reduksjon fra 1990
- 2050: 80-95% reduksjon
- Gjennomgang av klimamål hvert femte år

Årlig redegjørelse for Stortinget

Rapportering på klimatilpasning

Loven er forpliktende for regjering og storting.

Den etablerer ikke rettigheter eller plikter for borgerne som kan håndheves ved søksmål for domstolene.

Tilskudd – klima

- [ENOVA](#), nå kan du få støtte til både utvikling og utprøving av innovative energi- og klimaløsninger i bygg. Her finnes det flere muligheter.
- [Klimasats](#) er en ganske ny støtteordning til klimasatsing i kommunene. Kommuner og fylkeskommuner kan søke om støtte til prosjekter som reduserer utslipp av klimagasser, og bidrar til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- I tillegg har Statens vegvesen en [tilskuddsordning for økt sykling](#). Vi tenker at dette vil kunne være et aktuelt supplement for oppgradering rundt skoler og andre offentlige bygg og anlegg for barn og unge.
- «Nasjonalt program for leverandørutvikling, innovativ anskaffelser: Leverandørutviklingsprogrammet kan støtte i selve anskaffelsesprosessen. Se for øvrig www.innovativeanskaffelser.no.
- Andre aktuelle miljøtilskuddsordninger fra KLD som er aktuelle for kommuner:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tilskotsordningar-for-2018/id2577758/>

Nytt på nytt fra Miljødirektoratet

- Det er laget et nytt faktaark: Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø. M-1085/2018

Miljødirektoratet har laget et faktaark om problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø og hvilke krav fylkesmannen bør stille i tillatelser.

Publisert 27.09.2018 Sist endret 27.09.2018

[Last ned faktaarket her.](#)

Bygging av nye veier, jernbanetraseer og kraftanlegg gir store mengder sprengstein. Massene, som inneholder mye plast i form av armeringsplast og skyteledninger, brukes ofte til å fylle ut i sjø for å vinne nytt land. Miljødirektoratet har nå laget et faktaark som presenterer problemstillingen og trekker opp hvilke krav fylkesmannen bør stille i tillatelser til utfylling av sprengstein i sjø for å redusere plastforurensning mest mulig.

Bruken av armeringsplast bør nå ikke tillates og plast i skyteledninger må reduseres. Det bør også stilles krav om at alle som fyller ut sprengstein i sjø begrenser plastspredning med lenser og rydder strender underveis. Tiltakshaver må dessuten overvåke området i opptil ti år etter at arbeidene er ferdige, og rydde ved behov.

Statens Vegvesen og andre jobber aktivt for å redusere plastutslippene og finne gode alternativer til plast.

[Last ned faktaarket her.](#)

Forslag til endring av avfallsforskriften

Forslaget gjelder endring av avfallsforskriften kap. 3 om kasserte batterier, og er en gjennomføring av EUs direktiv 2013/56/EU.

Direktivet stiller krav om registrering av produsenter, og hvilke opplysninger fra produsent som skal inngå i det nasjonale registeret for produsenter av batterier.

§ 3-7 Plikt til medlemskap i returselskap

Ny § 3-7 første ledd skal lyde: Produsenter av batterier skal oppfylle sitt produsentansvar gjennom medlemskap i et godkjent returselskap for kasserte batterier. Medlemskapet skal dekke den eller de batterikategorier som produsenten importerer til eller produserer i Norge. Dersom virksomheten opphører i Norge, skal produsenten melde seg ut av returselskapet. Ny § 3-7a skal lyde: § 3-7a Plikt til å gi informasjon til returselskap. Ved innmelding i returselskap, skal produsenten gi returselskapet følgende opplysninger: a) produsentens navn og eventuelle varemerker som produsenten bruker i Norge b) produsentens besøks- og postadresse, Internett-adresse (URL) og telefonnummer samt eventuelt produsentens kontaktperson, telefaksnummer og e-postadresse c) angivelse av den eller de batterikategorier som produsenten bringer i omsetningen d) produsentens organisasjonsnummer e) erklæring om at de fremlagte opplysningene er korrekte. Dersom opplysningene nevnt i første ledd endres, skal returselselskapet informeres om dette senest en måned etter endringen.

§ 3-9 Plikt til likebehandling og finansiering

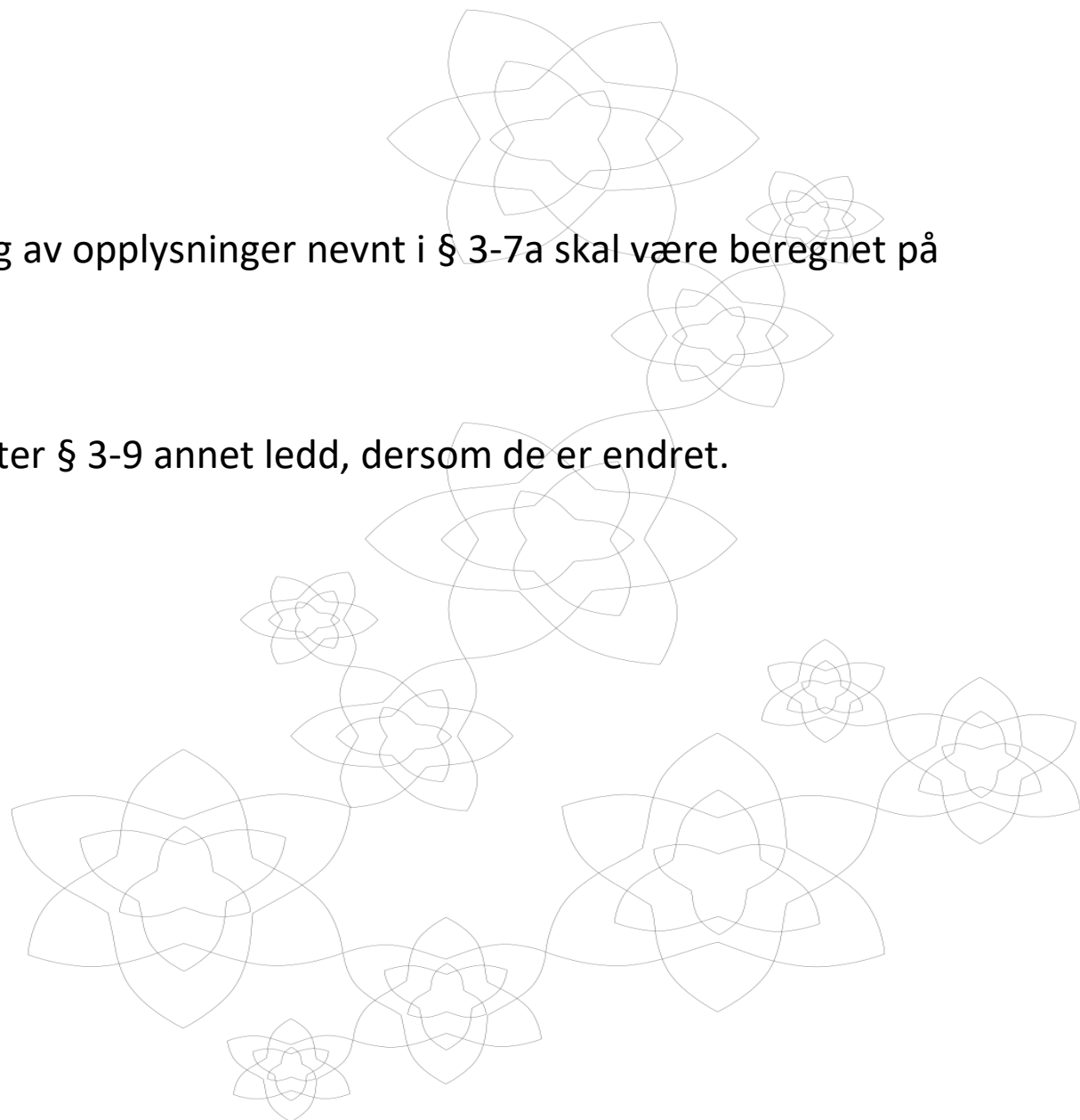
Eventuelle registreringsgebyrer for nyregistrering og endring av opplysninger nevnt i § 3-7a skal være beregnet på grunnlag av kostnadene og forholdsmessige.

§ 3-13 Plikt til å rapportere

Ny bokstav d) Beregningsgrunnlaget for eventuelle gebyr etter § 3-9 annet ledd, dersom de er endret.

Endringene trer i kraft straks.

Høringsfrist 15. november 2018

BAT-konklusjoner / IED

BAT: beste tilgjengelige teknikk

IED: Industri utslipp direktivet

BAT konklusjoner for avfallsbehandling

BAT-konklusjonen for avfallsbehandling ble offentliggjort 17. august 2018, og de berørte virksomheter skal ha revurderet godkjenninger og etterleve de nye BAT-vilkårene senest 4 år etter iverksettelse. Det betyr de nye vilkårene skal overholdes innen 17. august 2022. Se BAT-konklusjonene for avfallsbehandling her, velg mellom [pdf-fil](#) eller som [offentliggjort i EU-Tidende](#).

Hvem gjelder BAT- kravene for?

Forurensingsforskriften kap. 36, vedlegg 1

- Sluttbehandling eller gjenvinning av farlig avfall, hvor kapasiteten er større enn 10 tonn pr. dag
- Midlertidig lagring av mer enn 50 tonn farlig avfall
- Sluttbehandling og forbehandling av ikke-farlig avfall, hvor kapasiteten er større enn 50 tonn pr. dag, (eks. Forbehandling før forbrenning)
- Nyttiggjøre eller en blanding av å nyttiggjøre og sluttbehandling av ikke-farlig avfall, hvor kapasiteten er større enn 75 tonn pr. dag

Forurensningsgruppaa

Anne
fagansvarleg

Christian
*Kasserte
kjøretøy
Tilsyn*

Gunnhild
*Avløp
Avfall
Tilsyn*

Mattis
*Permisjon fram til
hausten 2019*

Anne Grete
*Akvakultur
Tilsyn*

Thomas
*Forurensset-
sjøbunn*

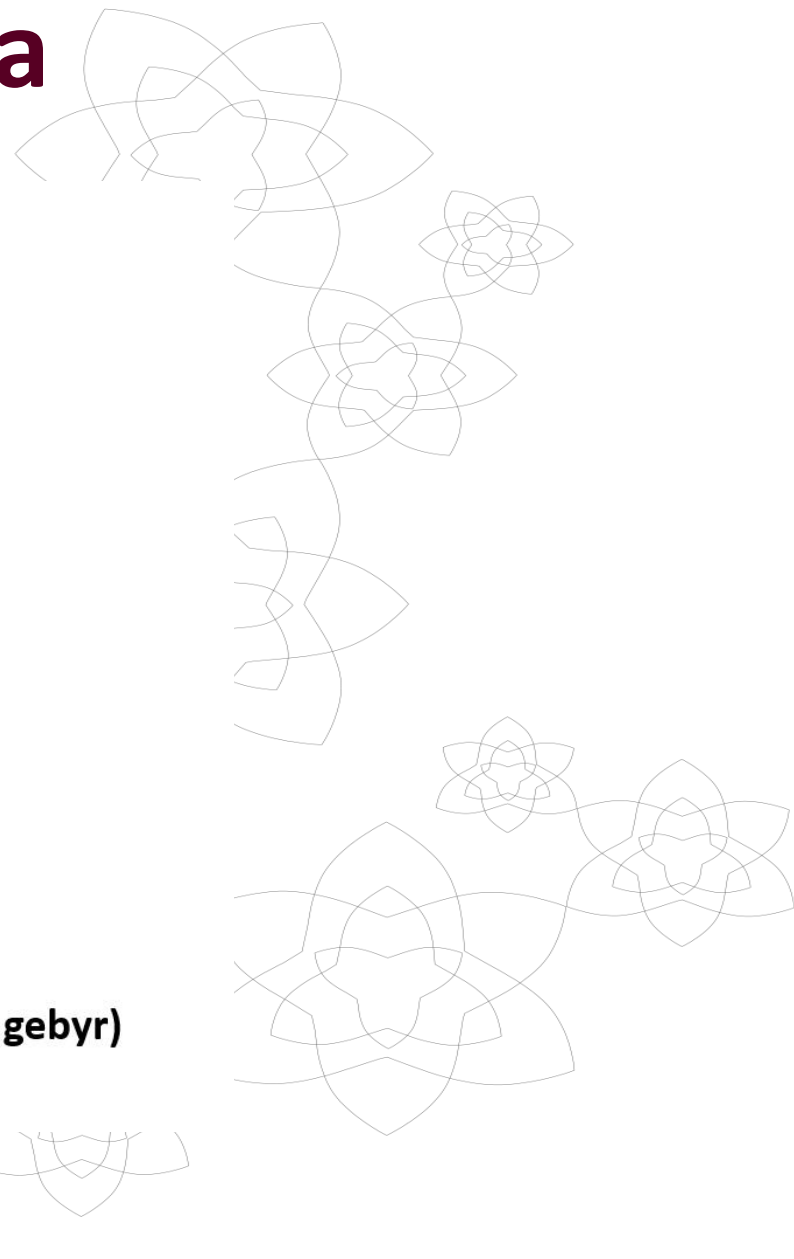
Guro (60 %)
*Avfall
Industri
Tilsyn*

Magnus
*Tilsyn
Akvakultur
Skipsverft*

Til saman om lag 7 årsverk

3 over ordinært budsjett, 4 prosjektfinansiert (2,6 på gebyr)

Forurensning - Prioriteringer

1. Konesjonsbehandling av ventende tiltak
2. Klagebehandling enkeltvedtak, som førsteinstans og klageinstans
3. Tilsyn (aksjoner, frekvensbaserte, uttrykkingstilsyn og egenkontroll)
4. Særskilt oppfølging ved alvorlige avvik etter tilsyn
5. Opprydding i forurensede grunn/sediment
6. Konesjonsbehandling av pågående tiltak/ending av tillatelser
7. Veiledning av kommuner som forurensningsmyndighet (avløp, forsøpling, graving i forurenset grunn osv.)
8. Havner og avfall
9. Bidra inn i plansaker på våre saksområder
10. Egenrapportering
11. Årsrapportering

Hvor finner du søknad, meldeskjema og skjema for egenkontroll/årlig rapportering?

<https://www.fylkesmannen.no/More-og-Romsdal/Skjema1/>

Det er laget et nytt og forhåpentlig vis bedre søknadsskjema

All skriftlig henvendelse sendes til fmmrpostmottak@fylkesmannen.no

Tilsyn

- Det virkemidlet vi har best erfaring med.
- Tilsyn etter at det er gitt en tillatelse, aksjoner og manglende lukking av avvik helt fram til forholda er retta
- Ved alvorlige avvik er tilsyn kombinert med andre virkemidler som f.eks. tvangsmulkt

Tvangsmulkt – som motivasjon

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Fylkesmannen i Møre og Romsdal varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (*jf. forurensningsloven § 73.*). Vi varsler med dette at dersom ikke alt trevirke som har hopet seg opp, både i gammel og nyere tid, ikke er fjernet innen 01.11.16, blir det vedtatt en tvangsmulkt på kr 1 000 000.

Avvik	Frist for retting	Størrelse på tvangsmulkt
Lagret trevirke, avvik 5	01.11.16*	1 000 000,- engangsbeløp

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Møre og Romsdal innen to uker etter at denne rapporten er mottatt. Et eventuelt vedtak vil være hjemlet i forurensningsloven § 73, og vil kunne påklages innen 3 uker etter at det er mottatt.

*Frist for retting av avviket er frist som virksomheten selv har satt i gjeldende plan datert 28.10.13.

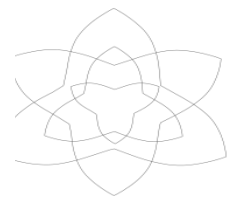
Stans av aktivitet – når ikke annet virker

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Fylkesmannen i Møre og Romsdal ser svært alvorlig på avvikene fra vilkår i tillatelsen. Det er sannsynlig at forurensninger fra det farlige avfallet blir tilført miljøet. Vi vurderer det slik at det ikke er forsvarlig å la aktiviteten med utendørs behandling av farlig avfall fortsette.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal varsler herved i henhold til forvaltningsloven § 16 at vi vurderer å fatte vedtak om stans i behandling av farlig avfall etter tillatelse 2 [REDACTED].T. Vedtaket om stans vil bli gitt med hjemmel i forurensningsloven § 7 fjerde ledd som gir forurensningsmyndigheten mulighet til å pålegge den ansvarlige å treffe tiltak for å hindre forurensning samt å treffe tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningene av inntrådt forurensning. Behandlingen av farlig avfall vil bli stanset inntil virksomheten kan dokumentere at vilkårene i tillatelsen kan følges. Før aktiviteten eventuelt kan gjenopptas, vil Fylkesmannen komme på et nytt tilsyn.

Melde til politiet

- Foreløpig liten erfaring med bruk av dette virkemiddelet etter tilsyn i Møre og Romsdal
- Klare kriteria for når melding til politi skal vurderes (alvorlige brudd), men ikke når melding skal gis
- Må være:
 - Alvorlig lovbrudd (fare, skade eller ulempe)
 - Omfattende brudd eller sterkt klanderverdig
 - Allmennpreventivt

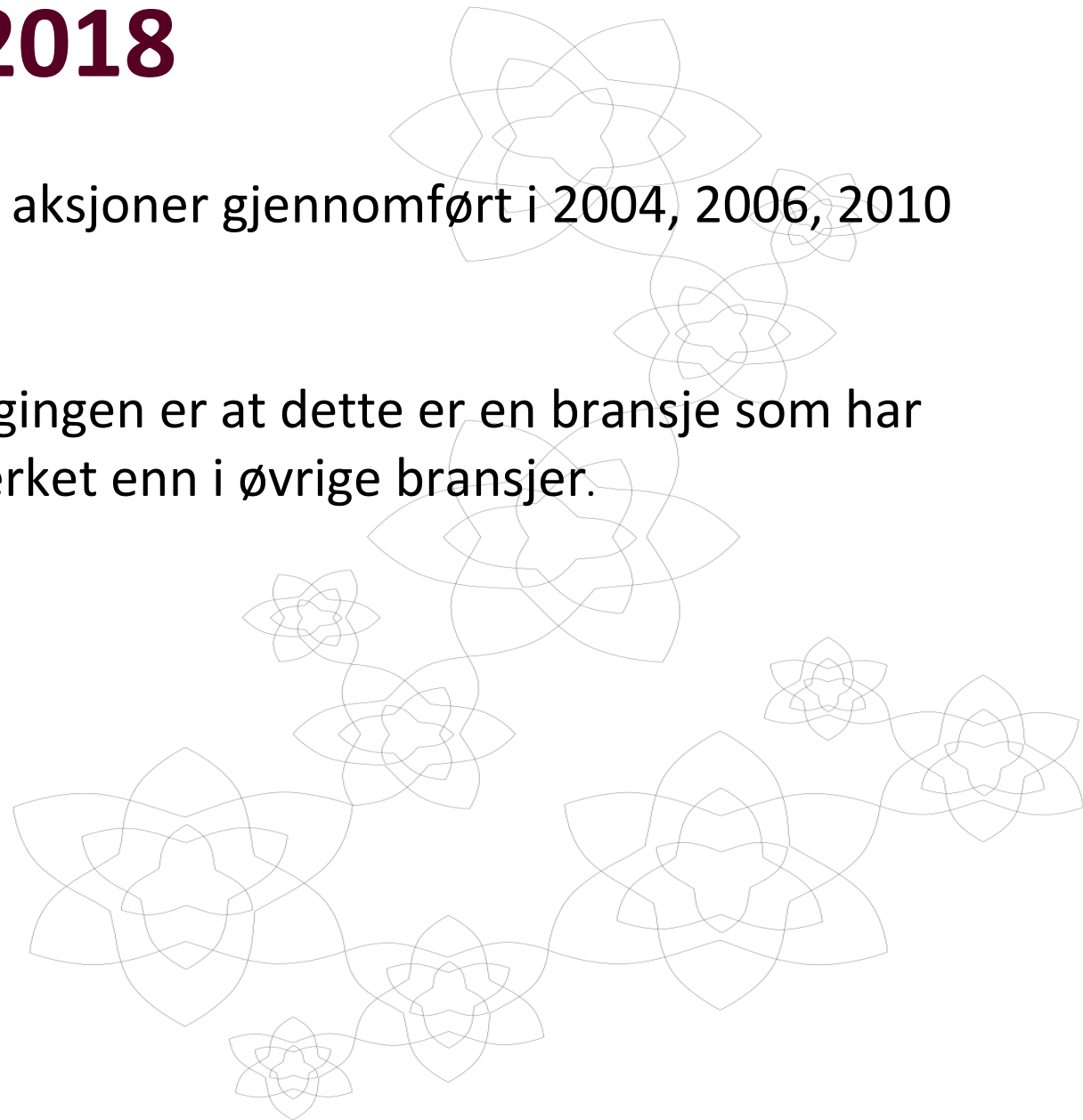

Fylkesmannens myndighetsansvar knyttet til akutt forurensning

- Forurensningsmyndighet T – 3/12
 - Stiller krav til og fører tilsyn med beredskap mot akutt forurensning til virksomheter som vi er delegert ansvar for
- Forvaltningsmessig oppfølging av akutt forurensning fra disse
 - Oppfølging av årsaken til hendelser og krav i tillatelser og forskrifter
 - Oppfølging av internkontroll
 - Gjennomfører tilsyn
 - Anmeldelse til politiet.

Farlig avfall aksjonen 2018

- Årets aksjon var en oppfølging av tidligere aksjoner gjennomført i 2004, 2006, 2010 og 2013. (men ikke helt lik)
- Resultatet og grunnen til den tette oppfølgingen er at dette er en bransje som har flere og mer omfattende brudd på regelverket enn i øvrige bransjer.

Tema for årets aksjon var:

Mottakskontroll:

- Har virksomhetene god kontroll på hva de mottar (journalføring, rutine for mottak, har de riktig tillatelse, hva gjør de/krever de for å kvalitetssikre innholdet i avfallet)?
- Deklarasjonspraksis (f.eks.: hva gjør mottakene når avfallsprodusent ikke har deklarerert)

Lagringsforhold

- Risikovurdering ved lagring

Utslipp via oljeutskiller

- Hvor god kontroll har virksomhetene på hva som slippes ut? Det er ikke tillatt å slippe avfall ut gjennom oljeutskilleren.

Viderelevering av farlig avfall

- Innen maksimal lagringstid
- Journalføring for viderelevering til lovlig mottaker

Kompetanse

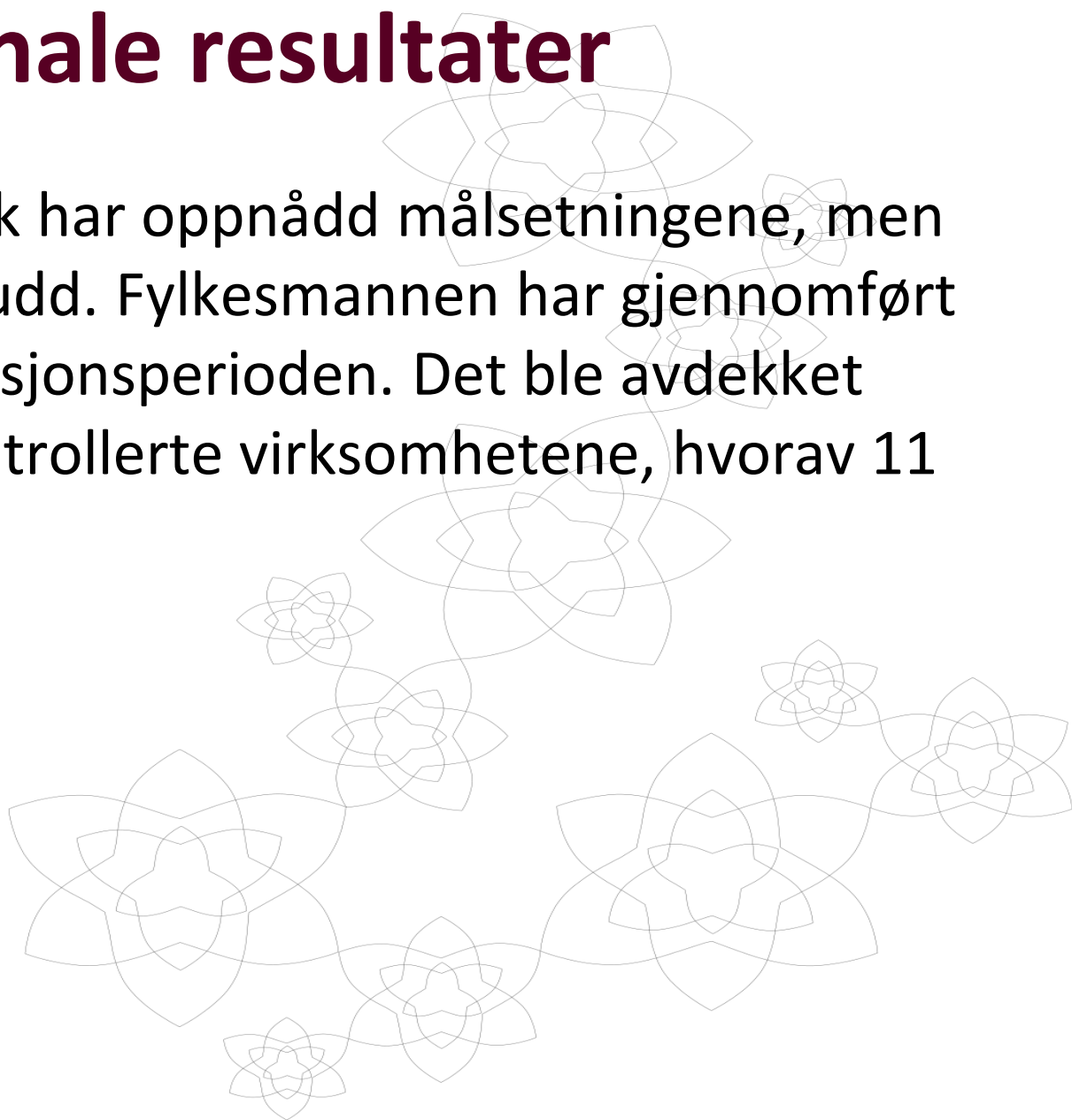
- Kan virksomheten dokumentere tilstrekkelig kompetanse innen avfallsområdet?

Finansiell sikkerhet

- Kontrollere at virksomheten har sendt inn forslag til sikkerhetsstillelse, fått den godkjent av FM og at sikkerhetsstillelsen er i overensstemmelse med tillatelsen (maksimalt tillatte lagrede mengder).

Sammendrag av nasjonale resultater

Konklusjonen er at aksjonen i hovedsak har oppnådd målsetningene, men at det er avdekket en for høy andel brudd. Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med totalt 135 virksomheter i aksjonsperioden. Det ble avdekket brudd på regelverk ved 86 % av de kontrollerte virksomhetene, hvorav 11 % alvorlige brudd.

Hva ble det avdekket brudd på

- Lagringsforhold og lagringsspesifikke risikovurderinger
- Manglende journalføring ved mottaksanlegg (mangler helt eller delvis utfyllt). Helhetsinntrykket fra aksjonen er at en del virksomheter virker til å ha manglende forståelse for sin plikt til og viktigheten av journalføring.
- Det er tydelig at en del virksomheter mangler systematikk for å unngå mottak av farlig avfall som ikke er deklarerert. Her er det viktig med kunnskap om rettigheter og plikter knyttet til rollen som fullmaktshaver. Det er mottaksanleggenes plikt å sikre at all nødvendig informasjon om avfallet følger avfallet fra produsent til sluttbehandling/gjenvinning, og til å bidra til å sikre sporbarheten i leverandørkjeden.

Alvorlige avvik

Alvorlige brudd på regelverket er i denne aksjonen i hovedsak knyttet til to ulike forhold.

1. Gjentakende brudd på regelverk. Dette gjelder innenfor en rekke temaer, men da spesielt innenfor mottakskontroll og internkontroll. Det som går igjen er mangel på dokumentasjon på hva man mottar og har på lager. Et brudd som i utgangspunktet ikke har store konsekvenser for ytre miljø kan bli vurdert til å være alvorlig ved gjentakende brudd.
2. Manglende tillatelse til å motta farlig avfall eller lagrer større mengder enn tillatt.

Avvik

Avvik fra internkontrollen (IK), gjentakende brudd i en virksomhet eller manglende etterlevelse av IK

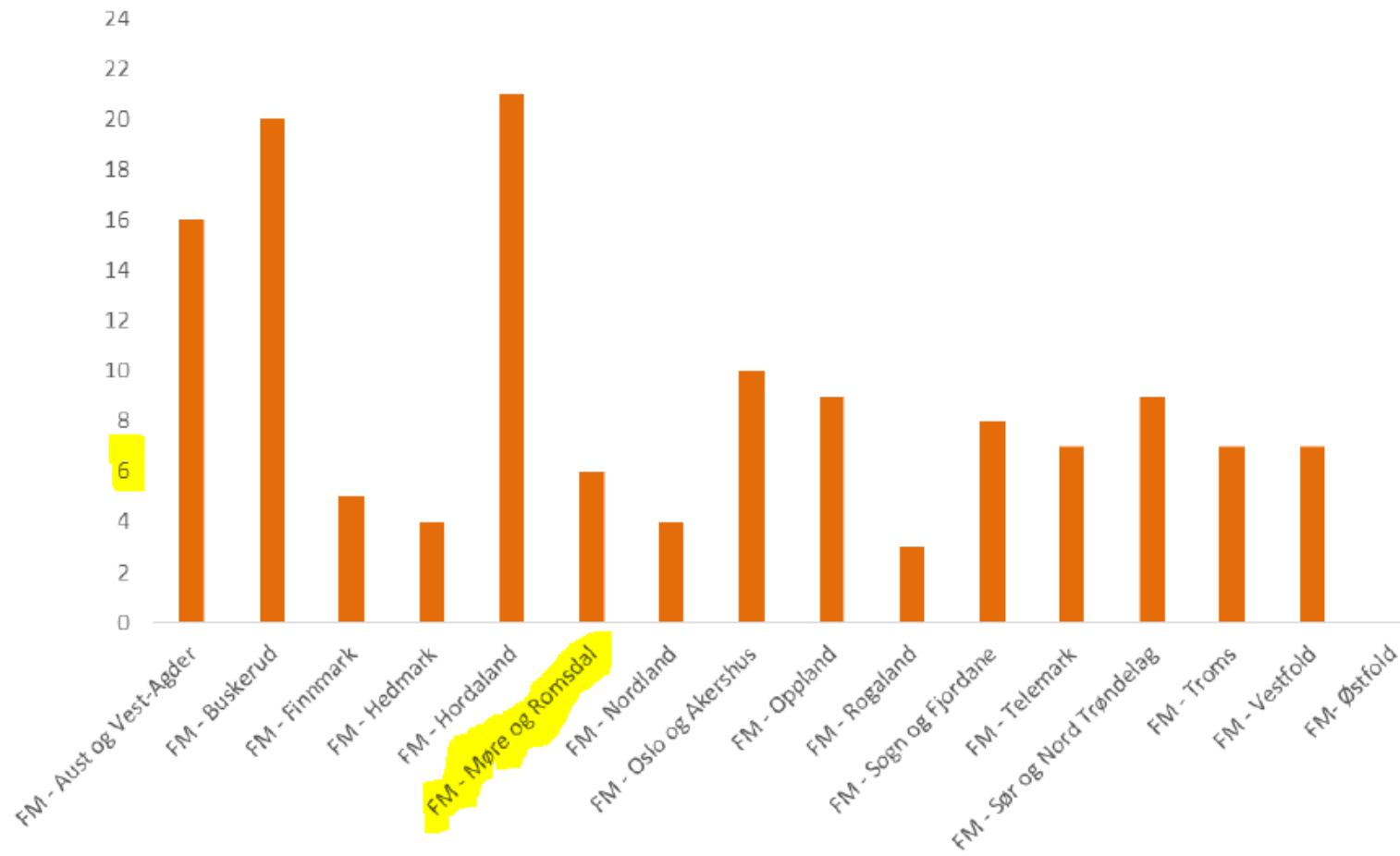
- Behov for bedre kjennskap til egen tillatelse og regelverk (se lovdata)
- Systematisk tilnærming til tillatelse og regelverk er nødvendig.
- Og mer kunnskap og forståelse av hvordan dette er knyttet til deres driftsforhold og risiko for ytre miljø.

Dette for å sikre forsvarlig flyt og håndtering av avfallet gjennom anlegget, fra mottakskontroll til videreforsendelse.

Oppsummering og vurdering aksjonen

- Vi har oppnådd vårt mål med aksjonen, men det er generelt for mange avvik.
- Mindre omfattende og alvorlige brudd som har blitt avdekket enn ved tidligere aksjoner og tilsyn.
- Vurderingen er at avfall generelt sett ikke kommer på avveie og at det i mange tilfeller er mangelfull dokumentasjon som er årsak til brudd på regelverket.

Totalt antall tilsyn fordelt på fylkesmenn

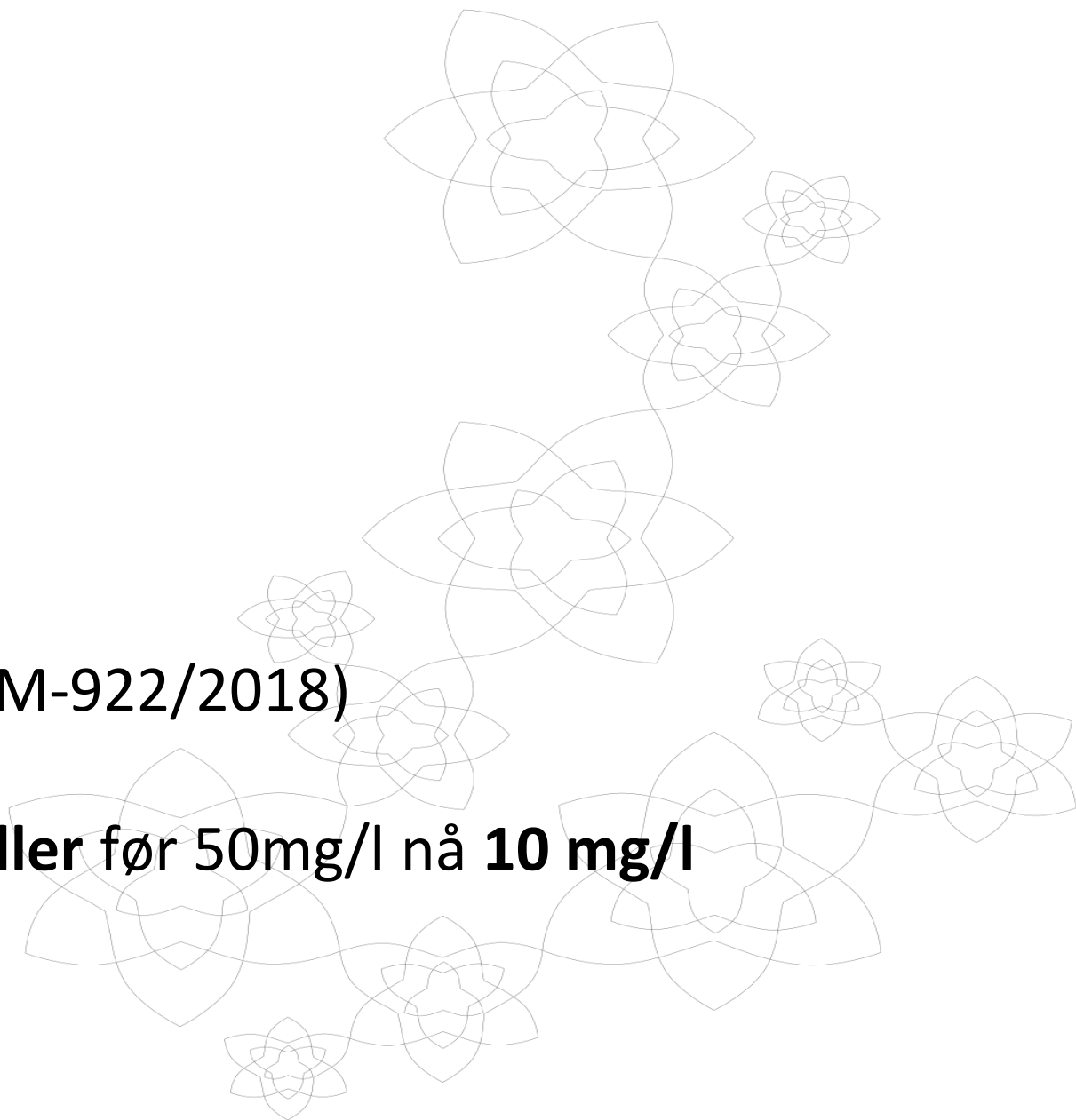

Eksempel til etterfølgelse

- Rogaland Brann og redning IKS hvor det ble kartlagt konsekvenser for tredje part ved brann i avfallsanlegg.
- Det ble kartlagt tiltak for forebygging og bekjempelse av brann
- Temaene var ryddighet, orden, rutiner og instruksjoner f.eks. i forbindelse med lagring og plassering, oppdeling i båser og fraksjoner.
- Branntekniske tiltak som gikk på deteksjon, varsling, slukkeanlegg og tilgang på brannmannskaper til anlegget ble anbefalt.
- Det har ikke vært branner hos gjenvinningsbedrifter i Rogaland i sommer!!

Utfordringer

- Brann
- Støy
- Lukt
- Vær og vind -> forsøpling (faktaark M-922/2018)
- Endring i krav til **utslipp fra oljeutskiller** før 50mg/l nå **10 mg/l**
- Skadedyr

Avfallsvettreglene

1. **Legg ikke ut uten løyve.** Søk i tide og vent til vedtak er fattet før du setter i gang.
2. **Meld fra hvordan det går.** Husk å lukke avvik i tide, sende årsrapport og sende søknad om endring hvis det er behov for det.
3. **Vis respekt for krav og vilkår.** Alle vilkår skal bestandig være oppfylt
4. **Vær rustet for dårlig vær selv i små anlegg, og ha alltid det utstyret anlegget krever.** Gjør tiltak som hindrer at avfall kan blåse bort, at avrenning kan havne utenfor området og at det kan bli brann i avfallet.
5. **Lytt til erfarne tilsynsfolk.** Du kan få veiledning om hva som skal til for å få gode forhold i anlegget.
6. **Bruk kart og kompass.** Sørg for å ha oversikt over hvor avfallsfraksjoner er lagret og hva som renner hvor i anlegget. Lag et kart der avfall og alle retninger for avrenning er med. Og husk at avfall ikke skal befinne seg utenfor anleggsområdet.
7. **Gå ikke alene.** Ha kontakt med Fylkesmannen om endringer og utfordringer, og samarbeid gjerne med andre i bransjen.
8. **Vend i tide – det er ingen skam å snu.** Er du i ferd med å sette en idé ut i livet, så stopp hvis den ikke er i tråd med gjeldende tillatelse/forskrift.
9. **Spar på kreftene og grav det ut i tide.** Ikke bruk mye energi på å diskutere med Fylkesmannen, men sørg for å fjerne det avfallet du har fått beskjed om å sende ut av anlegget.